

Tips til at skabe et inkluderende læringsmiljø

I SPS-enheden oplever vi, at mange undervisere i stigende grad efterspørger værktøjer til at imødekomme studerende med særlige behov i deres undervisning. På den baggrund har vi i dialog med Learning Lab udarbejdet nogle tips, der kan hjælpe med at skabe et inkluderende læringsmiljø, hvor alle studerende kan trives og deltage på lige vilkår.

Stor andel af SPS-studerende på DTU

På DTU modtager ca. 10 % af vores studerende specialpædagogisk støtte (SPS) pga. en varig funktionsnedsættelse. Dette kan være studerende der har dysleksi, en psykisk diagnose, en udviklingsforstyrrelse eller et fysisk handicap. Ud over de 10 % SPS-studerende er der også en gruppe som har særlige behov, men som af forskellige årsager ikke søger om SPS.

Udfordringerne for disse studerende er forskelligartede, men det kan f.eks. være træthed, sensitivitet overfor sanseindtryk, udfordringer med at aflæse sociale situationer, opmærksomhedsforstyrrelser, mm.

Hvad kan man være bevidst om som underviser?

Som underviser kan man selvfølgelig ikke forventes at have viden om alle de forskellige typer af funktionsnedsættelser. Men man kan være bevidst om:

1. Funktionsnedsættelser kan forekomme hos studerende på tværs af faglige niveauer og forudsætninger.
2. At man i mange tilfælde slet ikke kan se, hvem der har funktionsnedsættelser.
3. Metoder til hvordan man lærer bedst er forskellig fra studerende til studerende.

Få tiltag kan gøre en stor forskel for alle

En vigtig pointe i forhold til at skabe et inkluderende læringsmiljø er, at det ikke kun kommer studerende med særlige behov til gode. Også den brede gruppe af studerende får stort udbytte af, at underviseren kommunikerer klart og anvender didaktiske redskaber, der understøtter et læringsrum med plads til forskellighed.

Det behøver ikke at betyde, at man skal lave alting om. Faktisk kan det anbefales, at man starter med de små ting, som potentielt kan gøre en forskel for *alle* studerende. Vi håber derfor, at du som underviser kan finde inspiration i nedenstående tips.

Skab et trygt læringsrum

- **Åbenhed om særlige behov:** Nævn muligheder som SPS og særlige eksamensvilkår i starten af kurset – det viser, at der er plads til forskellighed. (SPS-enheden har udarbejdet et PPT-slide til formålet, som du kan anvende.)
- **Del erfaringer:** Tal om, hvad tidligere studerende har fundet svært ved kurset – og evt. hvad du som underviser har haft udfordringer med.
- **Ingen dumme spørgsmål:** Italesæt, at alle spørgsmål er velkomne. Overvej en anonym digital spørgekanal sideløbende til undervisningen/kurset.
- **Giv plads til pauser:** indlæg gerne små pauser i undervisningen, det forbedrer evnen til at koncentrere sig.

Struktur og overblik

- **Tydeligt kursusoverblik:** Brug fx en visuel tidslinje, der opdateres løbende gennem kurset.
- **Klar information:** Kommunikér praktiske forhold (deadlines, lokaler, ændringer) tydeligt og gentagne gange.
- **Tidlig adgang til materialer:** Gør tekster, studieplan og andre materialer tilgængelige så tidligt som muligt og meget gerne inden kursusstart.

Rammesætning og formål

- **Klargør formålet med kurset:** Vis hvordan undervisningen støtter op om læringsmålene - ikke kun i starten af kurset, men løbende.
- **Byg bro mellem kurser:** Forklar sammenhænge mellem tidligere og kommende kurser.
- **Læringsmål i praksis:** Konkretisér, hvordan læringsmålene bidrager til at give de studerende kompetencer, der er brugbare på arbejdsmarkedet.
- **Forklar læringsaktiviteter:** Giv mening til øvelser, oplæg og gruppearbejde ved at knytte dem til læringsmål og den praktiske anvendelse på arbejdsmarkedet.

Klar og konsistent kommunikation

- **Få og faste kanaler:** Brug så få kommunikationskanaler som muligt – og vær konsekvent i brugen af dem.
- **Gentag nøglepointer:** Fremhæv og gentag centrale budskaber og begreber i undervisningen.

Variation i undervisningsformater

- **Forskellige læringsformer:** Benyt en blanding af både visuelle (slides, videoer, quizzes), auditive (podcasts), og taktile (øvelser) undervisningsmaterialer.
- **Varier aktiviteter:** Brug fx gruppearbejde, refleksionsøvelser, diskussioner og peer-feedback.

Konkrete eksempler

- **Virkelighedsnære cases:** Brug eksempler fra den virkelige hverdag til at illustrere teori.
- **Eksempler på opgaver:** Vis tidligere eksamensopgaver og besvarelser, så krav og forventninger er tydelige.

Facilitering af gruppearbejde

- **Hjælp med gruppedannelse:** Sammensæt grupperne for de studerende, eller hjælp med at strukturere gruppedannelsen.
- **Styrk samarbejdet:** Opfordr til at grupper laver gruppekontrakter og afstemmer forventninger tidligt.

Digital tilgængelighed

- **Digitale dokumenter:** Gør materialer digitale og tilgængelige for skærmlæsere – fx PDF med teksttag (ikke indscannede billeder), Word eller HTML.
- **Strukturer dokumenter korrekt:** Brug overskrifter (H1, H2 osv.), punktopstillinger og indholdsfortegnelser, så skærmlæsere kan navigere.
- **Video og lyd:** Brug undertekster på videoer og alternative formater (tekst til lyd, transkriptioner).
- **Billeder og grafik:** Tilføj alternativ tekst (alt-tekst) til billeder, figurer og grafer, så de giver mening for brugere med skærmlæser.

Ovenstående tips er inspireret af [Universal Design for Learning \(UDL\)](#), som er en pædagogisk tilgang, der sigter mod at gøre læring tilgængelig og meningsfuld for alle studerende – uanset forskelle i evner, forudsætninger og baggrunde. Du kan finde flere UDL-tips [her](#).